خبر

مجوز ۱۸۶ تک آهنگ صادر شد

دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آمار مجوزهای صادره دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در آبان ۱۴۰۱ اعلام شد که براساس این آمار، مجوز یکصد و ۸۶ تک آهنگ، ۲۵ آلبوم موسیقی، هفت نماآهنگ و پنج کتاب صوتی صادر شده است. در میان تک آهنگ‌های مجوزگرفته، یکصد و ۵۸ اثر در ژانر موسیقی پاپ، ۱۳ اثر در ژانر موسیقی ردیف دستگاهی، ۹ اثر در ژانر موسیقی تلفیقی، سه اثر در ژانر موسیقی نواحی، دو اثر در ژانر موسیقی کلاسیک و یک اثر در ژانر موسیقی الکترونیک تولید شده‌اند. در بخش آلبوم‌ها نیز مجوز ۱۴ آلبوم موسیقی ردیف دستگاهی، چهار آلبوم موسیقی پاپ، سه آلبوم موسیقی کلاسیک، دو آلبوم موسیقی نواحی و دو آلبوم موسیقی تلفیقی در آبان ماه صادر شده است.

در بخش نماآهنگ‌ها، یک نماآهنگ در گونه ردیف دستگاهی، چهار نماآهنگ در گونه موسیقی پاپ و گونه موسیقی نواحی و موسیقی تلفیقی هر کدام یک نماآهنگ داشته‌اند. در آبان امسال تاییدیه ۳۷۸ قطعه شعر صادر شده است.

برای این آثار فقط مجوز انتشار صادر شده و زمان انتشار آنها در اختیار مالک اثر است.

در این بازه زمانی برای هفت استودیوی صدابرداری و مرکز تولید و تکثیر آثار صوتی و تصویری، مجوز یا تمدید اعتبار نیز صادر شده است.

دفتر امور موسیقی
معاونت امور هنری

گفت‌وگوی «جام جم» با محمدرضا اژدری، نامزد جایزه بهترین موسیقی بی‌کلام جهان

«نیل» را یک تنه ساختم

یاسر یگانه
گروه فرهنگ و هنر

خبری خوش در چند روز گذشته فضای موسیقی را تغییر داد. محمدرضا اژدری، آهنگساز ایرانی توانست برای ساختن آهنگ «نیل» در مسابقه‌ای بین‌المللی در میان ۱۰ آهنگ برتر جهان قراربگیرد.

محمدرضا اژدری از آهنگسازان جوانی است که پیشتر هم آثار موفقی در عرصه موسیقی بی‌کلام منتشر کرده و حالا با آهنگ «نیل» در بخش موسیقی بی‌کلام مسابقه Hollywood music awards ۲۰۲۲ حضور دارد. از این رو برای آشنایی بیشتر با این چهره نوظهور موسیقی ایران، با او هم‌کلام شدیم که حاصل این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید:

از نیل برایمان بگویید. اثری که نام شما را بین ۱۰ آهنگساز برتر دنیا قرار داد.

تابستان ۱۴۰۰ بود که مشغول تدریس در کلاس بودم. این ملودی هنگام تدریس به ذهنم رسید. کلاس را نگه‌داشتم تا تم این آهنگ را در گوشی‌ام ذخیره کنم. معمولا برای آهنگ‌هایی که می‌نویسم قبل از هر چیز تم آهنگ را ثبت می‌کنم و بعد دوباره برای بسط آهنگ رویش کار می‌کنم. بعدها که سراغ این تم رفتم از حافظه‌ام کامل پاک شده‌بود. دوباره نشستم و چیزی را که ضبط کرده‌بودم، شنیدم و نت به نت نوشتم تا دوباره قطعه را احیا کنم. درست مانند شاعری که تحت تاثیر احساسی قرار می‌گیرد و در وجودش به غلیان می‌افتد و شعری می‌سراید. من هم آن لحظه این آهنگ در ناخودآگاهم نشست. آهنگ در گام سی‌بمل مینور است و از نظر ذهنی هم برای نواختن نوازنده سخت است.

از نظر فنی ضبط آن چگونه بوده‌است؟ چه سازهایی در آن استفاده شده و چه نوازندگانی حضور داشته‌اند؟

من به عنوان آهنگساز، این اثر را خلق کردم و به عنوان تنظیم‌کننده و ناظر ضبط تا آخرین مرحله کار را خودم پیش بردم. تهیه‌کننده این آهنگ هم خودم هستم. چون سرمایه‌گذاری ندارم، تمام هزینه‌ها را به صورت شخصی تامین می‌کنم. نوازنده ویولن امیرحسین محمودی بود و فلوت و ساکسفون را هادی جداری نواخت. میکس و مسترینگ اثر را فرجاد تقوی انجام داده‌است.

این اثر چه زمانی به انتشار رسید؟ از حس و حال‌تان هنگام تولید این اثر بگویید.

اوایل تابستان ۱۴۰۰ که تم این آهنگ به ذهنم رسید و آن را ثبت کردم؛ حدود یک سال یعنی خرداد ۱۴۰۱ طول کشید تا آهنگ منتشر شد. دلیل این تاخیر هم این بود که از نظر احساسی به فضای آن آهنگ نزدیک نشدم.

بعد از یک سال در موج انتشار آهنگ قرار گرفتم. وقتی تمی به ذهنم می‌رسد و آن را ثبت می‌کنم، اگر از نظر احساسی بتوانم آهنگ را تکمیل کنم، همان موقع آن را تکمیل و بعد منتشر می‌کنم. اما اگر نتوانم با احساسش همراه شوم، اجازه می‌دهم زمان همه چیز را پیش ببرد.

آغاز نوازندگی پیانو چگونه شکل گرفت؟ پیانو ساز خاصی است، اولین بار کی و چگونه برای خودتان پیانو تهیه کردید؟

تا سال ۹۰ پیانو نداشتم. از خانواده خواهش می‌کردم برایم پیانو بخرند. اما هر سال بهانه می‌آوردند و می‌خواستند تمرکزم بیشتر روی درس‌خواندن باشد. بالاخره دانشگاه قبول شدم و قرار شد پیانو بخرم. بخشی از مبلغ خرید ساز را خودم تامین کردم و بخشی را هم پدرم تقبل کرد. اولین پیانو را سال ۹۰ یعنی بعد از ۱۴ سال از شروع کار موسیقی، خریدم. در این مدت ۱۴ ساله به کار گروه‌نوازی خیلی علاقه‌مند بودم.

گروه‌های کوچک زیادی تاسیس کردم. در همان آموزشگاهی که دوره‌های پیانو را می‌گذراندم، گروه‌های زیادی تشکیل می‌دادم. با این گروه‌ها در جشنواره‌های آموزشگاهی شرکت می‌کردم. در این گروه‌ها به عنوان نوازنده، تنظیم کننده و سرپرست گروه فعالیت می‌کردم. در کنار همه اینها دوره‌هایی را هم گذراندم تا با سازهایی مثل گیتار، ویولن، دف، سازدهنی و درامز آشنا شوم. چون برای گروه باید نت می‌نوشتم باید با این سازها هم آشنا می‌شدم.

دانشگاه هم رفته‌اید؟ رشته تحصیلی‌تان موسیقی است؟

سال ۸۹ بود که با استاد رضا طاهری آشنا شدم و تصمیم گرفتم برای ادامه تحصیل به دانشگاه هنر بروم. اولین باری که به دانشگاه رفتم، رشته تحصیلی‌ام مرمت بناهای تاریخی، زیرمجموعه معماری بود. در این رشته تا مقطع کاردانی درس خواندم و بعد به خدمت سربازی رفتم. حین خدمت درس خواندم و کنکور شرکت کردم و با رتبه ۵ برای تحصیل در دانشگاه هنر تهران قبول شدم. در این دانشگاه لیسانس نوازندگی جهانی برای ساز پیانو را گرفتم.

در عرصه آهنگسازی چه زمانی ورود کردید؟ یادتان هست اولین آهنگی که ساختید کی و کجا بود؟

۱۶ سالم بود. در خانه‌مان زیرزمین داشتیم. من‌وکیبوردم را به زیرزمین فرستادند تا با خیال راحت آنجا تمرین کنم. یک روز کیبوردم را که روشن کردم گویی یک نفر در گوشم گفت بزن! این اتفاق خیلی باورنکردنی است و شاید برخی از شنیدن این ماجرا بخندند و باور نکنند. کسی در گوشم گفت، بزن لا، سی، دو. من هم زدم. شش ماه کسی در گوشم خواند که بزن؛ لا، سی، دو. دیگر به قدری این صدا در گوشم می‌پیچید، واقعا ناراحت می‌شدم. به خودم گفتم چرا لا، سی، دو. آیا ادامه هم دارد؟

بالاخره اولین آهنگم خلق شد. آهنگی که در آلبوم «صدای عشق» منتشر شد. این اولین آهنگم بود که در ۱۶ سالگی ساخته شد. البته آن زمان نه سواد تنظیم و نه سواد لازم برای پرداختن به آن را داشتم. آن روز ۱۰ نفر از دوستانم را جمع کردم و برایشان تعریف کردم آهنگ ساخته‌ام و این اثر را برایشان اجرا کردم. «تقدیر» و «دنیای من» و «ناقوس» آهنگ‌های بعدی بودند که من ساختم. وقتی کیبوردم را روشن می‌کردم، قبل از هر چیز این آهنگ‌ها را می‌نواختم. آهنگ «صدای تو» را برای اولین بار سال ۸۴ در یکی از جشنواره‌های آموزشگاهی اجرا کردم. آنجا این اثر را با گروه خودم روی صحنه بردم. من متوقف شدم تا سال ۹۷؛ حدود ۱۰ سال. یک روز در آموزشگاهی که تازه تاسیس کرده‌بودم، یکی از دوستانم گفت نمی‌خواهی برایمان پیانو بنوازی؟ گفتم من معمولا آهنگ‌های خودم را می‌نوازم و دوست ندارم آهنگ‌های دیگران را اجرا کنم. وقتی آهنگ‌های خودم را برایش اجرا کردم، خیلی شگفت‌زده شد و من را تشویق کرد آثارم را منتشر کنم. همان سال هم آهنگ «معجزه عشق» را ساختم و منتشر کردم. وقتی معجزه عشق را منتشر کردم، در یک روز ۳۰۰۰ نفر من را در اینستاگرام دنبال کردند. تا به امروز هم آهنگ‌های بعد را منتشر کرده‌ام.

گویا ارکستری را هم تحت رهبری دارید. از این ارکستر برای‌مان بگویید؛ چند اجرا با این ارکستر روی صحنه بردید؟

سال ۹۳ ارکستر خودم را با عنوان «پادراماد» ثبت کردم. پادراماد به معنی سرزمین با شکوه ایران است. این ارکستر را با هنرجویان موسیقی روی صحنه بردم. سال ۹۴ اجرایی در ایوان شمس داشتیم. سال ۹۵ هم دو شب پشت سر هم روی صحنه بودیم. سال ۹۶ هم آخرین اجرایم را با همراهی یک بند روی صحنه بردم. ارکستر در حال حاضر دیگر فعال نیست. علت اصلی هم نبود منابع مادی است. نوازندگان حرفه‌ای دستمزدهای خودشان را دارند، سالن‌ها اجاره‌های سنگینی دارند. تبلیغات و دیگر هزینه‌ها هم کار را برای یک ارکستر حرفه‌ای دشوار کرده‌است.

در آینده آیا با ارکسترتان به صحنه می‌روید؟

سال ۹۶ آخرین اجرایم را داشتم. از آن پس تصمیم گرفتم آهنگ‌های دیگران را اجرا نکنم. پیش از آن اجراهایم دو بخش داشت؛ یکی اجرای موسیقی‌های جهانی معروف بی‌کلام. بخش دیگر هم قطعه‌های معروف موسیقی ایرانی بود که خواننده داشتیم. وقتی دوباره برای آهنگسازی انگیزه گرفتم، تصمیم گرفتم آهنگسازی را مستمر ادامه دهم تا هنگام برگزاری کنسرت‌ها، تمرکزم روی اجرای آثار خودم باشد. تولید اثر موسیقی با قیمت‌های امروز خیلی هزینه‌بردار است. امیدوارم در ادامه و با استقبال مخاطبان بتوانم کنسرت‌هایی را با ارکستر پادراماد و با اجرای آثار خودم روی صحنه ببرم.

بستر لازم در کشور برای حمایت از استعدادهایی مانند شما وجود دارد؟

متاسفانه در موسیقی امروز ایران، بستری برای بروز و حمایت استعدادهای موسیقی وجود ندارد.

بسیاری از استعدادهای موسیقی در ایران، به دلیل حمایت نشدن، یا از دنیای موسیقی فاصله گرفته‌اند یا کشور را ترک کرده‌اند.

اثر جدیدی آماده انتشار دارید؟

آهنگ جدیدم به اسم «دختر پاییزی» در حال آماده شدن است که در نیمه‌های آذر آن را منتشر می‌کنم.

برای دیدن آهنگ نیل کیوآرکد را اسکن کنید

مکث

گام به گام با موسیقی

سال ۷۶ موسیقی را شروع کردم. آن زمان آموزشگاه‌های موسیقی مثل الان نبود که در هر خیابان چند آموزشگاه موسیقی باشد. در خانواده‌مان نه موزیسینی بود و نه موزیسینی هست. فقط یک نفر از اقوام دور مادرم نوازنده کیبورد آذری بود. هر زمان خانه این فامیل‌مان می‌رفتیم از نوازندگی او بسیار لذت می‌بردم. کلاس دوم دبستان بودم. در مدرسه «جهان پرورش» در منطقه ۸ تهران در میدان هلال‌احمر درس می‌خواندم. طبقه بالای مدرسه ما آموزشگاه موسیقی «سرای هنر» به مدیریت خلیل‌ا... واعظی تاسیس شد. به آموزشگاه موسیقی رفتم و گفتم می‌خواهم موسیقی کار کنم. خواستم گیتار بنوازم. به من گفتند چون انگشتان شما کوچک است، نمی‌توانی گیتار را شروع کنی. به همین دلیل من را به کلاس کیبورد فرستادند. یک کیبورد سه اکتاوی داشتم که به عنوان اسباب‌بازی برایم خریده‌بودند. وقتی با پدرم به فروشگاه می‌رفتیم و می‌خواستیم چیزی بخریم، بین همه اسباب‌بازی‌ها من سراغ ارگ می‌رفتم. اول یک ارگ سفید رنگ سه اکتاوی داشتم. بعدها پدرم یک کیبورد مشکی رنگ سه اکتاوی هم برایم خرید. حدود یک سال که کلاس کیبورد رفتم، به پدرم گفتم این کیبورد برایم کوچک شده و او برایم کیبورد پنج اکتاوی خرید. این ساز دیگر یار من شد و بیشتر وقتم را با این کیبورد می‌گذراندم. بعد از سه سال فعالیت در ساز کیبورد، خانم ندا وزیری که استادم بود؛ به من پیشنهاد نواختن پیانو داد. از آن سال به بعد هم دیگر پیانو نواختم.

یادداشت

نوسازی و نواندیشی در موسیقی کودک ایرانی

سیدعلیرضا میرعلینقی
پژوهشگر موسیقی

موسیقی کودک در فرهنگ شنیداری و ادبیات آهنگین ایران پدیده‌ای جدید از مظاهر زندگی شهرنشینی مدرن و از نمادهای رشد طبقه متوسط شهری معاصر است. از عمر آن هنوز یک قرن نیز نگذشته و در همین مدت نیز رشد منظمی نداشته است. از این حیث می‌توان گفت که موسیقی کودک هم‌دوش مباحث دیگری چون ادبیات منظوم و منثور و نقاشی ویژه کودکان در ایران نبوده و نسبت به خاستگاه تاریخی خود چندان رشد یافته نیست.

یکی از علل آن، فقدان یک «نهاد ناظر» در درازمدت بوده است. نهادی ناظر بر روند تولید محتوا، طراحی المان‌هایی متناسب با عوامل سازنده زیباشناسی و تفکر ایرانی، متکی بر پژوهش‌های دامنه‌دار و درازمدت و دارای توان برای القای تغییرات لازم در جهت ادامه طرح‌ها و برنامه‌ها.

شاید چندان تفاوتی نکند که این نهاد، وابسته به بودجه دولتی باشد یا بخش خصوصی. آنچه مهم است، وجود و تضمین شرایطی است که دوام و بقای روند کار و فعالیت این نهاد را در مدتی طولانی تعهد کند.

موسیقی کودک از زمینه‌هایی است که چنین صبر و سرمایه‌ای را طلب می‌کند و از زمره اموری است که با طرح‌های ضربتی و سیاست‌های مقطعی چندان سازگار نیست؛ هرچه انتظار از حاصل کار بیشتر باشد، دوام و عمق عوامل سازنده آن بیشتر باید باشد و این واقعیتی انکارناپذیر است.

تاریخ موسیقی معاصر ایران نشان می‌دهد که روند توجه و تولید موسیقی کودک (و در واقع تولید محتوا در ادبیات آهنگین کودک ایرانی) عملا در مقاطع گوناگون تاریخی به‌طور متناوب گاه در دست بخش دولتی و گاه در دست بخش خصوصی بوده و در مقاطعی کوتاه‌مدت، دستاوردهای درخشان و ماندگاری را نیز به همراه داشته است.

نمی‌توان از این واقعیت گریخت که مقایسه این دستاوردها با یکدیگر امری است نه ممکن و نه لازم، چرا که شرایط جامعه ایرانی در این ۱۰۰ سال گذشته و به‌ویژه ۴۰ سال اخیر؛ بسیار متغیر و غیرقابل قیاس با یکدیگر بوده است. شاید مهم‌ترین دلیل لزوم تاسیس نهاد ناظری که وصفش رفت، جمع‌بندی دستاوردهای گذشته برای ترسیم وضعیت امروز و تعیین بستر آینده باشد.

با در نظر گرفتن چنین پیشینه و چشم‌اندازی است که می‌توان روند تولیدات اخیر مرکز موسیقی حوزه هنری در زمینه موسیقی و شعر (بخوانید ادبیات آهنگین) کودک ایرانی را ارزیابی کرد.

این مرکز از گذشته‌ای نه‌چندان دور در این زمینه فعال بوده و آثار ماندگار از ادوار گوناگون فعالیت خود به‌جای گذاشته است؛ به طوری که مطالعه تاریخ ادبیات آهنگین کودک ایرانی بدون بررسی تولیدات این مرکز، مطالعه‌ای کامل نخواهد بود.

در ایام اخیر، توجه خاص مرکز موسیقی حوزه هنری به این موضوع به تولیداتی جدید و متفاوت منجر شده است. به‌ویژه، اهتمام در بهره‌گیری از آهنگسازانی که در سال‌های گذشته تسلط و مهارت خود را در این رشته از کار با آفرینش آثاری پراستقبال به ثبوت رسانده‌اند.

آثاری که در حافظه جمعی خوش نشسته‌اند و سرمشق آفرینش‌های بعدی قرار گرفته‌اند. آثاری که تنوع برداشت‌ها، رویکردهای متنوع را در ساخت و ارائه و بالاخره ادراک هنرمند از بستر فرهنگی امروز و فردا را گواهند. آثاری که نشان دهنده راه‌های رنگین‌تری از آفرینش و اجرا خواهند بود و هرکدام بخشی از پیکره بزرگ ادبیات آهنگین کودک ایرانی معاصر را تشکیل خواهند داد.

علمی

امکان لمس موسیقی برای ناشنوایان فراهم شد

پژوهشگران دانشگاه مالاگا (Malaga) الگوریتمی طراحی کرده‌اند که تک آوا را به محرک‌های ملموسی تبدیل می‌کند تا از طریق دستگاهی که به دور مچ دست افراد بسته می‌شود، منتقل می‌شوند. نمونه اولیه آن به یک رایانه متصل است، اما در گام بعدی، نسخه قابل حمل پیشرفته آن که می‌تواند در کنسرت‌ها مورد استفاده قرار بگیرد ساخته خواهد شد. تمرکز پژوهشگران بر این است که دریابند چگونه موسیقی می‌تواند بر خلق و خو و توانایی‌های فرد به عنوان درمانی برای اختلالات روانی و درمان درد تاثیر بگذارد. در همین راستا، پژوهشی با بیش از ۵۰ شرکت‌کننده برای درک شیوه عملکرد این الگوریتم انجام شد. این فناوری کاملا جدید نیست، اما اولین نسخه‌ای است که واکنش احساسی به موسیقی را نشان می‌دهد. به گفته شرکت سازنده این عینک‌ها، به لطف قابلیت‌های تشخیص صدا، این عینک حتی می‌تواند تشخیص دهد چه کسی در حال صحبت است و به‌زودی خواهد توانست زبان‌ها، لهجه‌ها و زیر و بم را ترجمه کند./ایسنا

نشر

کتاب «گام‌های گمشده» به چاپ هفتم رسید

چاپ هفتم کتاب «گام‌های گمشده؛ پژوهشی در مبانی و مفاهیم موسیقی ایرانی» تألیف مرتضی حنانه در ۱۸۰ صفحه وزیری، شمارگان ۵۰۰ نسخه و با قیمت ۸۰ هزار تومان توسط انتشارات سروش منتشر شد.

در این کتاب، مرتضی حنانه محقق بزرگ موسیقی و آهنگساز برجسته موسیقی ایران کوشیده است تا آنچه از موسیقی ایرانی در دسترس است، گرفته شود و با کمک معانی و مفاهیم لغات و اصطلاحات متداول، به چگونگی این موسیقی پی برده شود. در واقع، هدف حنانه در این کتاب عبارت‌است از، دست یافتن به یک رشته ارتباط منطقی و به‌خصوص نظری بین اجزای مختلف موسیقی (کمی پریشان) ایران امروز و در این راه کوشیده است چنانچه تشریح نکته‌ای دشوار باشد، در حد امکان، تا آنجا که به گنگی و ابهام کشیده نشود مطالب به زبان ساده بیان شود.

اصطلاحات متداول و متروک در موسیقی ایران، دستگاه‌های موسیقی ایران، گوشه‌های موسیقی ایرانی، ارتباط بین دستگاه‌ها، گام کنونی موسیقی ایران و... از بخش‌های این کتاب است./ایبنا

قاب

خالق خاطرات موسیقی

مهدی خالدی از هنرمندان شناخته شده عرصه موسیقی است که از ۱۶ سالگی زیر نظر ابوالحسن صبا فعالیت هنری خود را با فراگیری ویولن و موسیقی ایرانی آغاز کرد.

خالدی که سابقه شاگردی هنرمندانی همچون روحا... خالقی، حسین یاحقی، حسین خالدی و حبیب اسماعیلی را در کارنامه دارد با افتتاح رادیو در سال ۱۳۱۹ به عنوان نوازنده ویولن به ارکستر رادیو معرفی شد و سال ۱۳۳۴ به مقام سرپرستی موسیقی رادیو رسید و باهمکاری بنان، شش ارکستر برای رادیو تشکیل داد.

وی ۹ آذر ۱۳۶۹ بعد از یک دوره بیماری درگذشت.